

Oponentský posudek na dizertační práci
Mgr. Petry Špačkové: Sociální prostředí a lokální komunity: město,
suburbium, venkov

Hodnocenou dizertační práci tvoří úvodní komentář v rozsahu 39 stran, seznam použité literatury a soubor šesti příspěvků (všechny ve spoluautorství), které byly publikovány, nebo jsou k publikaci připraveny.

Téma dizertační práce, která se zabývá analýzou měst, není nové. Ale akcentovaný aspekt, sociální prostředí a lokální komunity z něj dělají svým způsobem originální pohled na problematiku vývoje měst a obcí na pomezí sociální geografie a sociologie. Kromě velmi solidně zpracované teoretické báze má práce zároveň i význam pro případné využití v praxi, zejména v urbanismu, strategickém a územním plánování. Dále je patrné, že autorka je zvyklá pracovat v rámci týmu, v tomto případě v rámci Urbánní a regionální laboratoře svého domácího akademického pracoviště.

Autorka si zvolila méně obvyklou formu dizertační práce a předložila soubor publikovaných prací k dané problematice, který opatřila úvodním komentářem. Tento způsob práce se vyznačuje vyšší obtížností. Od autora se totiž očekává vypořádání s vyššími nároky při přípravě komentáře k souboru publikací, jejichž záběr je poměrně široký. Můžu ale konstatovat, že dizertantka se s tímto úkolem vypořádala velmi zodpovědně a úspěšně. Mgr. Petra Špačková velmi dobře zhodnotila teoretické aspekty studované problematiky a prokázala velmi dobrou znalost a orientaci v rámci domácí a zahraniční literatury.

Autorka formulovala v samotném úvodu první části práce velmi zřetelně pět hlavních výzkumných otázek, na které se potom snaží odpovědět v dalším textu.

V druhé kapitole autorka diskutuje vymezení pojmů sociální prostředí a lokální komunita a determinanty jejich ovlivnění. Ve vztahu k různým typům prostředí (zejména městské vs. venkovské) je zdůrazněn kontinuální přechod (*rural-urban continuum*) a existence omezení (*constraints*), jež vedou k vytváření různých typů sociálního prostředí. Mám jen pár poznámek k obrázku 1 a 2. Byl bych opatrnější ohledně používání pojmu životní prostředí. Jeho obecné použití je přece jenom širší, než pouze ve vztahu k obyvatelstvu a mohlo by tedy docházet k určitým nepřesnostem a záměnám. Podobně v obrázku 2, který beze sporu vychází z obrázku 1, chybí dle mého názoru naznačení pozice sociální struktury. Nebo je to záměr?

V třetí kapitole jsou diskutovány otázky významu lokální komunity a faktorů ovlivňujících jejich proměny. Obecně řečeno, mi v této části chybí metodologická část, respektive alespoň odkaz na ni. Má jí být první ze série předkládaných článků, který je převážně metodologický? Máme si vyhledat metodiku u jednotlivých publikovaných článků? Podle mého názoru je vhodné, aby velmi kvalitně zpracovaná teoretická diskuse vyústila právě do metodologické aplikace, která by představovala logické přemostění teoretické a empirické části.

Vlastnímu představení předkládaných článků je věnována čtvrtá kapitola a následující pátá kapitola potom tvoří shrnutí – aplikaci teorie na konkrétní prostředí a empirický materiál.


K vlastnímu výběru článků a jejich obsahové stránce se vyjádřili před jejich publikací samozřejmě recenzenti. Soubor článků tvoří poměrně kompaktní tématickou skupinu se společným teoretickým zarámováním v úvodní části. K diskusi nebo k uvážení dávám pouze jednu poznámku: všechny články byly publikovány v autorském kolektivu, někdy až čtyř autorů. Dizertantka je uváděna jako hlavní autorka jen u dvou z nich. Není ovšem oponentovi známo, jaký je skutečný podíl dizertantky na těchto člancích. Pokládal bych minimálně za korektní uvést tuto skutečnost v úvodním prohlášení a také na straně 37 (představení uvedených publikací). Předpokládám, že dizertantka tuto skutečnost vysvětlí při obhajobě práce.

Celkové hodnocení

Uvedené připomínky nesnižují celkově pozitivní hodnocení dizertační práce. Mgr. Petra Špačková ukázala svoje schopnosti samostatně řešit vědecko-výzkumný problém a studovanou problematiku dokázala přiměřeně geograficky interpretovat. Použila dostatečně širokou škálu technik a metod výzkumu. O odborné erudici svědčí i další dizertantčiny publikace, které se vztahují k řešené problematice. Práce splňuje požadavky, které se vyžadují od kvalifikačních prací tohoto druhu.

Na základě uvedeného **navrhuji udělit Mgr. Petře Špačkové vědecko-akademickou hodnost „philosophiae doctor“ (PhD.)** v programu geografie a v oboru socioekonomická geografie a regionální rozvoj.

V Olomouci, 2. září 2011


RNDr. Pavel Ptáček, PhD.,
odborný asistent
katedra geografie
Přírodovědecká fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci